

Naantalin kaupungin lausunto Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän kehittämiseen

Sosiaali- ja terveyslautakunta 11.05.2017 § 25

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen

Lastensuojelukuntayhtymän hallitus pyytää jäsenkunnilta 15.6.2017 mennessä lausuntoa, jossa jäsenkunta esittää näkemyksensä kuntayhtymän lähi-vuosien toiminnan kehittämistarpeista. Lisäksi kuntayhtymä toivoo tietoa siitä, kuinka paljon kunta todennäköisesti tulee käyttämään eri palveluja. Pöytäkirjan liitteenä on lausuntopyyntö.

LIITE B2, SOTE-LTK 11.5.2017

Kuntayhtymällä on kolme 7 hoitopaikan perhetukikeskusta (Halikko, Kaarina ja Raisio) joista kahdessa (Halikko ja Kaarina) on lisäksi yksi perhepaikka. Hoidosta ja kasvatustyöstä vastaavat koulutetut ammattihenkilöt, joiden tukena on erityiskoulutuksen saaneita sosiaali-, kasvatus- ja perhetyön erityistyöntekijöitä.

Vuoden 2016 aikana Naantali on käyttänyt kuntayhtymän sijaishuollon palveluja 1 569 hoitopäivää (vuonna 2015: 1 381 hoitopäivää) ja palvelun käyttö jatkuu edelleen.

Kiireellisten sijoitusten määrät ovat olleet viimeisten vuosien aikana laskussa, kun taas avohuollon tukitoimina toteutettujen sijoitusten määrä on lisääntynyt. Sijoitusten sisällössä on korostunut lapsen ja perheen tilanteen arviointi. Lisäksi perhekuntoutukselle on ollut kasvavaa kysyntää.

Taloudellisesti kuntayhtymä saavutti hyvä tuloksen. Sijaishuoltoyksiköiden keskimääräinen käyttöaste on ollut 105,59 % ja hoitopäiviä kertyi yhteensä 10 822. Tilinpäätöksen mukaan jäsenkunnilta perittyjä maksuja palautetaan yhteensä noin 558 000 €. Naantalin kaupungin saama osuus palautuksista on 70 169,41 €.

Kuntayhtymän suunnitelmassa vuosille 2018 - 2020 sijaishuoltopalvelujen tuottamisen osalta kuntayhtymä on valmis edelleen räätälöimään jäsenkuntien tarpeiden mukaisesti erilaisia tukipalveluja (perhetyötä, neuropsykiatrista valmennusta, ammatillista tukihenkilöpalvelua ja jälkihuoltoa). Perhetyön osalta kuntayhtymä varautuu tuottamaan perhekuntoutuspalvelua kolmelle perheelle samanaikaisesti. Perhekuntoutuksen kapasiteettia pystytään tilojen puolesta kasvattamaan yhdellä kuntoutuspaikalla, mikäli se osoittautuu tarpeelliseksi. Jäsenkuntien ja kuntayhtymän välinen yhteistyö toteutuu kuntien ja kuntayhtymän johtavien viranhaltijoiden muodostaman neuvottelu-

kunnan yhteydessä. Lisäksi toteutetaan vuosittaisia jäsenkuntatapaamisia ja jatkuvaa yhteydenpitoa kulloinkin lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Hallitus on pyytänyt jäsenkuntaa antamaan 15.6.2016 mennessä lausuntonsa, jossa toivotaan, että jäsenkunta antaa vastauksensa kuntayhtymän esittämiin viiteen kysymykseen. Naantalin kaupungin lapsiperheiden sosiaalityö antaa alla olevat vastaukset Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymälle.

Naantalin kaupunki:

Esittää näkemyksensä kuntayhtymän lähivuosien kehittämistarpeisiin:

1. Kuntayhtymän hallituksen toimenpiteet kustannusrakenteen korjaamiseksi ovat olleet oikean suuntaisia ja kuntayhtymä on onnistunut perustehtävänsä hoitamisessa pyrkimyksenä mahdollisimman korkea käyttöaste yksiköissään. Tätä strategiaa tulee jatkossakin noudattaa. Naantalin kaupungin lapsiperheiden sosiaalityö on tyytyväinen saatuihin palveluihin ja yhteistyö kuntayhtymän kanssa on sujunut hyvin. Naantalin kaupungin strategian mukaisesti tullaan lastensuojelutarpeissa käyttämään ensisijaisesti aina perhehoitoa.

2. Naantalin ennuste siitä, kuinka paljon kunta tulee todennäköisesti tarvitsemaan sijaishuoltopalveluista kiireellisiä sijoituksia ja huostaanoton aikaisia sijaishuoltoa sekä avohuollon tukitoimena toteutettu sijoitus:

Sijoitettuja lapsia ja nuoria oli huhtikuussa 2017 yhteensä 40, kun sama luku edellisen vuoden huhtikuussa oli 43. Vuonna 2016 sijoitushoitopäivät kääntyivät nousuun.

Sijaishuollon kustannukset ovat voimakkaassa kasvussa verrattuna arvioituun erityisesti laitoshoidossa. Sijoitushoitopäivien kasvua on erityisesti laitoshoidossa, koska laitoshoitoon sijoitetut lapset tarvitsevat yhä enenevässä määrin erityistä tukea ja huolenpitoa ja perhesijoitukset eivät heidän kohdallaan tule kysymykseen. Lisäksi laitoshoitoon sijoitettujen, vakavasti oirehtivien lasten ja nuorten tuen tarpeen taustalla ovat lapsen tai nuoren oma mielenterveyteen liittyvä oirehdinta ja päihteiden käyttö. Lisäksi lapsia on jouduttu siirtämään perhehoidosta laitoshoitoon.

Myös perheiden jälleen yhdistämiset ja lapsien ja nuorten palauttaminen takaisin kotiin ovat muodostuneet yhä haastavammiksi niissä tilanteissa, joissa perheen vanhempien oma problematiikka on sen kaltainen, ettei kotiuttaminen tule kysymykseen ja näin ollen sijoitusten kestot pitenevät. Sijaishuollon painopiste huhtikuun lopussa 2017 ei enää vahvasti ole perhehoidossa.

Kiireellisiä sijoituksia tehtäessä pyritään jo alusta asti sijoittamaan lapset ja

nuoret heidän tarvettaan vastaaviin sijaishuoltopaikkoihin, jotta sijaishuoltopaikan muutospäätöksiä ei sijaishuollon aikana tarvitsisi tehdä. Perheitä on saatu pääasiassa Sijaishuoltoyksikön kautta, mutta myös yksityisiä palveluntuottajia on käytetty.

Huostaanottoja laitoksiin tehdään pääsääntöisesti niiden nuorten osalta, jotka tarvitsevat paljon tukea arkielämän hallintaan ja koulunkäyntiin ja sijoitukset pyritään tekemään vain tarpeen vaatimaksi ajaksi. Tällöin on tärkeää, että sijoitettavalla laitoksella on hyvät yhteydet kouluun. Lisäksi laitoksiin sijoitettavat lapset ja nuoret tarvitsevat usein paljon psykiatrasta osaamista.

Huhtikuun loppuun 2017 mennessä Naantalin perhepalvelut on ottanut vastaan yhteensä 157 ilmoitusta lastensuojelun tarpeesta (LsL 25 §) ja 22 yhteydenottoa sosiaalihuoltolain mukaisen tuen tarpeen arvioimisesta (LsL 25 a §). Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia on vastaanotettu yhteensä 6. Huhtikuun lopussa 2016 LsL:n mukaisten ilmoitusten kokonaismäärä huhtikuun lopussa oli 163).

3. Naantalin arvio perhekuntoutuksen tarpeesta:

Sijoituspaikka pyritään pienempien lasten osalta etsimään perhehoidosta heti, jotta sijoitusten aikana välttäisi sijaishuoltopaikan muutospäätöksiltä ja lapset voisivat koko sijaishuollon keston asua samassa paikassa. Nuorten laitossijoitukset pyritään hyvissä ajoin etsimään siten, että sijoituspaikka vastaa mahdollisimman hyvin nuoren ongelmiin ja sijoituksen kesto voidaan ennakoida.

4. Naantalin arvio avohuollon perhetyön tarpeesta kuntayhtymän tuottamana:

Naantalin lastensuojelussa avohuollon perhetyön resurssit ovat tällä hetkellä riittävät. Perhetyön prosessit ja tuen saamisen kriteerit on tarkistettu. Perhetyötä on jouduttu ostamaan lähinnä iltaisin ja viikonloppuisin tehtävään intensiiviseen perhetyöhön tilanteissa, missä sijoituksen uhka on ollut suuri.

Sosiaalihuoltolain muutos tuotti lapsiperheille oikeuden sosiaalihuoltolain mukaiseen kotipalveluun, joka pyritään ensisijaisesti toteuttamaan Naantalin oman kotipalvelutyöntekijän toteuttamana.

5. Naantalin arvio muiden palveluiden (esim. neuropsykiatrinen valmennus, ammatillinen tukihenkilöpalvelu, valvottu tapaaminen tai lasten lyhyet tukijaksot perhetukikeskuksissa) tarpeesta:

Ammatillisten tukihenkilöiden ja tukiperheiden tarve on kasvanut, mikä lisää kustannuspainetta lastensuojelun avohuollossa ja sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa. Neuropsykiatrisen valmennuksen tarve on kasvanut palvelujen tarpeen tuottamisella erityistä tukea tarvitseville.

Kuntien vastuulle ovat tulleet myös käräjäoikeuden vahvistamat valvotut ja tuetut tapaamiset. Tämän palvelun tuottaminen yksinomaan kunnan omana työnä on haasteellista ja ostopalveluina kustannuksiltaan kallista. Valvotut ja tuetut tapaamiset on pystytty pääosin toteuttamaan kunnan omana työnä, mutta iltaan tai viikonloppuun sijoittuviin tapaamisiin on jouduttu käyttämään ostopalvelua.

Lapsiperheiden moniammatillinen tiimi on pääosin tehnyt käräjäoikeuksien 16 §:n mukaiset olosuhdeselvitykset, vanhemmuuden arviot, lastensuojelutarpeen kartoitukset sekä perheiden jälleen yhdistämiseen liittyvät arvioinnit ja kartoitukset omana työnä. Vuonna 2016 muutaman perheen kohdalla jouduttiin käyttämään myös ostopalvelua. Omana työnä tehtävää palvelun ohjausta ja moniammatillista osaamista on toteutettu kustannustehokkaasti.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Naantalin sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että em. esittelytekstissä oleva lausunto annetaan Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymän hallituksen käyttöön ja toteaa, että palvelujen ostossa noudatetaan aikaisempien vuosien linjaa.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.